

Hamaika gauza arraro

Demagun kapitalak mugagabe dena kodifikatzen duela. Ez dakit norena den, baina airean dago. Indartsua iruditzen zait, esaterako, Harveyk idazten duenean kapitalak hobeto zirkulatu zezan berdindu zutela Paris XIX. mende amaieran. Baina geografo marxista baten formulazioa da, auskalo. Edo sinpatikoa egiten zait Berlingo Byung-Chul Hanek Jeff Koonsen eskulturak, I-phonea eta Braziliang Waxingaren artean lotura egiten duenean. Pop-filosofoa da beste hau, ordea, eta auskalo. Alde literariotik gustatzen zaizkit. Bestalde, zalantza gutxi dagoela uste dut: lautasunaren aroan bizi gara. Ukipen-pantaila lauetan ispilatuta, zimurrik gabeko azalerez inguratua, ilerik gabeko azalak ezker-eskuin dena berdintzen. Kontrastearen premia du errealitate horrek.

Azaleko joko bat aukeratu dut: bi liburu-dendatako erakusleihotan ikusi ditudan ez-fikziozko liburuetan jarri dut arreta. Nire zutabegile kutunetako batek *bestsellerrak* komentatzen ditu urtean pare bat aldiz; gehien saldutako liburuok Alemaniako kultura dominantearen isplu gisa aurkeztuz. Aldez aurretik abisatzen du ez dituela osorik irakurri. Nik ez ditut zabaldu ere egin. Izenburuengatik soilik dakartzat hona eta, posiblea zaidan neurrian, alemanetik egindako hitzez hitzezko itzulpenarekin emango ditut.

Itxura dotorea duen argazki liburu bat: *Zibilizazioa. Nola bizi garen gaur*. Azpian, Sennetten azkena: *Hiri irekia*. (Irakurrita ez, baina berari zuzenean entzun diot horrela izan beharko lukeela etorkizuneko hiriak. Kontrako adibidetzat du Parisen Haussmannek XIX. mendean egin zuena eta Shangain XX. mendean bukaeran egin dena).

Ezkerretara –erakusleihotan, esan nahi da–: *Inperioaren hondakinetatik: Mendebaldearen aurkako altxamendua eta Asiaren berpiztea*. Ezkerretara, propa-

Irati Elorrieta

IDAZLEA

Antton Olariaga

ganda-artearen estetika imitatzen duen gorri-zuri-beltzeko diseinuarekin: *Diktaduraren berrasmaketa. Nola antolatzen duen Txinak bigilantzia-estatu digitala eta horrek nola uzten gaituen jota*.

Bigarren erakusleihotan, diktadurarekin jarraituz: *Zer esan nahi du erantzukizun pertsonalak diktaduran?* Duela mende erdi baino gehiago idatzitakoak puri-puritan daude, eta izenburu bat baino gehiagorekin ordezkaturatuta dago Hannah Arendt. Lehenengo dendan ere bazegoen bere beste bat adiskidetasunaren dimentsio politikoaz: *Adiskidetasuna garai iluntan*. Letra beltzak hondo gorrian. Parean, zuri-beltzak hondo urdinean: Eva Illouzen *Zergatik amaitzen den maitasuna*. Illouz ezagutzen duenak badaki Kapitalismoa ez dela maitasun-bizitzatik at utziko.

Demokraziaren izaeraz eta balioaz, poltsikorako sail horian, klasikoa izateko itxura duen liburutxo bat. Ez argitaratze datan, baina bai demokraziaren historian atzerago eginez: *Greziarrak eta Kulturaren asmaketa*. Noraino egin dezakegu atzera? Hor tartean zegoen Charles Darwinen *Espeziaren jatorria*-ren edizio eder bat ere. Hasierara garamatza bitxikeria honek: Darwinek planteatu zuen zergatik duen gizakiak bere arbasoek baino ile gutxiago. Giza aurrebidearen marka ote?

Jatorriak iragarri ahal zuenaren kontra: Michelle Obama eta bere *Becoming*. *Bestseller* zerrendetan –Alemanian ere lehen postuan– agertzen diren izenburuen artean, hauxe da erakusleihotan ikusgarri zegoen bakarra.

Liburu saltzaileek museoetako komisarioen pare behar egiten dute jada. Ezin dute lan hori egin gabe utzi. Algoritmorik gabeko filtroak eskaintzen dituzte. Hortxe dauden bitartean, erakusleihotaren beste aldean, testuek ez dute botererik. Baina beira gurutzatu eta beste aldera joateko diskurtsoen amuak erakutsi behar ditu norbaitek. ■